

PRIVREDNO RAZVIJENI I NERAZVIJENI REGIONI U SAVREMENOM SVETU

UVOD

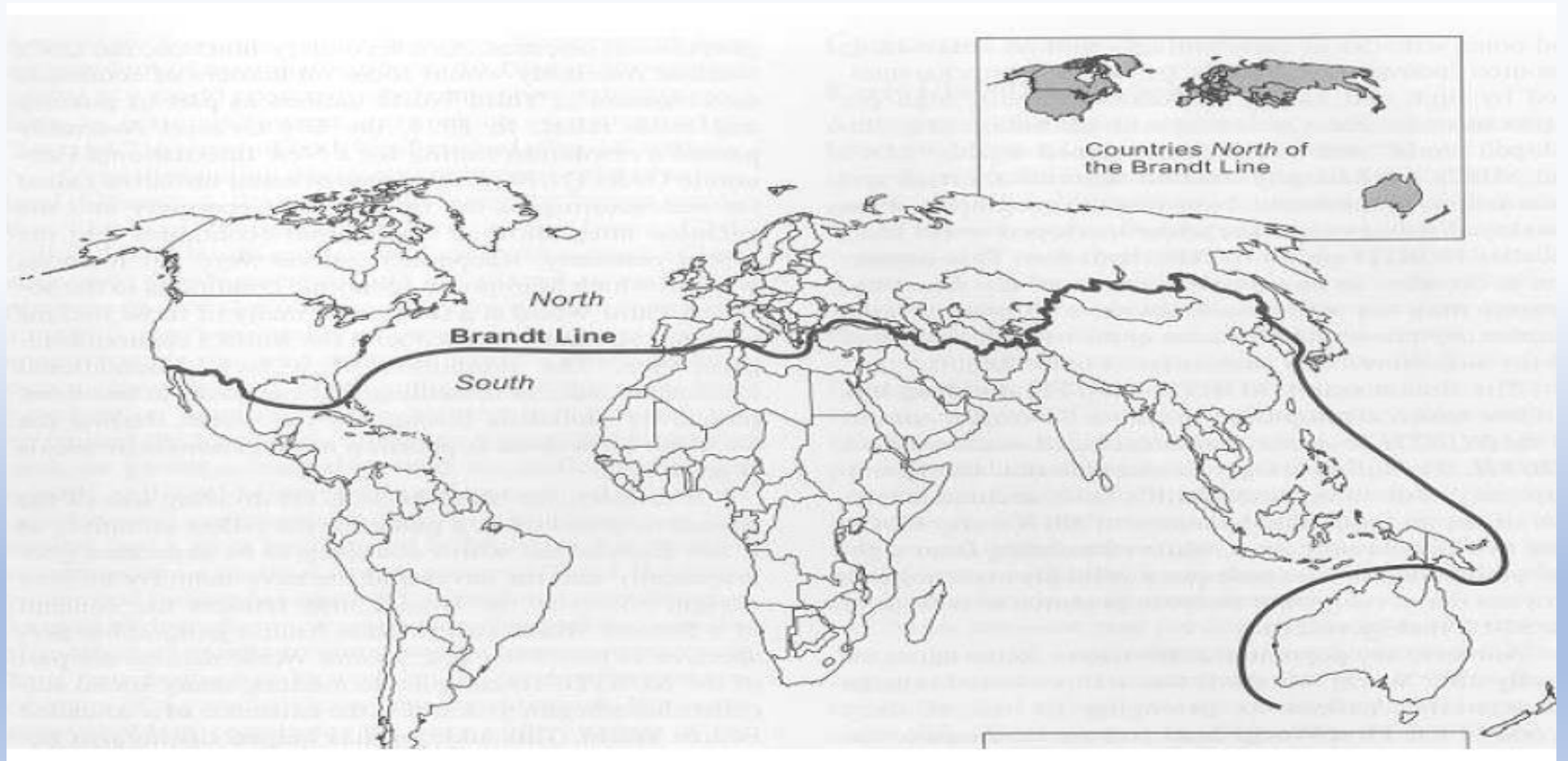
- Svet se neravnomerno razvija, naročito od vremena pojave kapitalizma i industrije. Manji broj zemalja se bogati i industrijski razvija, dok drugi veći broj država siromaši i pretvara se u sirovinsku bazu. Stare oblike klasičnog kolonijalizma zamenjuje novi – **neokolonijalizam**.
- Suština je u tome što slabo razvijene zemlje mogu dobiti političku nezavisnost, ali ne i ekonomsku, pa uticaj moćnih kompanija postaje sve snažniji.

Svet se sve više diferencira na bogati Sever i siromašni Jug

- Bogati razvijeni Sever čine Angloamerika, Evropa, Rusija i Japan. Njima se priključuje i Australija.
- Bogati Sever ostvaruje 82% svetskog dohotka, a u njemu živi jedna četvrtina stanovništva!
- Siromašni Jug čine Latinska Amerika, Afrika i Azija.
- Dva dela razvijenog sveta kreću se dakle u ekonomskom pogledu u suprotnom smeru. Manjina stanovništva sveta zgrće bogatstvo i rasipa energiju, sirovine i hranu, dok ogromna većina oseća siromaštvo, glad i nestašicu.
- Nažalost, ove su razlike svakim danom sve veće.

Bogati Sever i siromašni Jug (tzv. Brentova linija)

U OUN prihvaćena je klasifikacija zemalja u svetu na tri velike grupe:

- **Zemlje prvog sveta**- ekonomski razvijene zemlje (ukupno 23) i tu spadaju zemlje Evropske unije, SAD, Kanada, Japan, Izrael, JAR, Australija...
  - **Zemlje drugog sveta** ili zemlje u tranziciji, srednje razvijene zemlje
  - **Zemlje trećeg sveta** (ukupno oko 140), nedovoljno razvijene zemlje
-
- Najveće siromaštvo je u Južnoj Aziji a najveći udeo siromašnih u ukupnoj populaciji ima Afrika

Ekonomski razvijene zemlje

- Deli se na tri razvijena regiona sveta: Evropsku uniju, Severnu Ameriku i Daleki istok.
- Vodeću ulogu ima „velika sedmorka“ (grupa G-7)

- Osim njih, u grupu ekonomski razvijenih zemlja, sa preko 9 000 dolara nacionalnog dohotka po stanovniku, nalaze se još: Australija, Novi Zeland, zemlje sa Bliskog istoka- Kuvajt, Ujedinjeni Arapski Emirati, Katar, Izrael, Kipar.
- Interesantno je da u ovu grupu, ne spada ni jedna država iz Afrike i Latinske Amerike.
- Evropa se deli na dva dela – zapadni, koji spada u najrazvijenije delove sveta, i istočni, koji je slabije razvijen.

Srednje razvijene zemlje

- U ovu grupu spadaju zemlje sa dohotkom od 750-9000 dolara po stanovniku.
- U ovu grupu spada većina zemalja Latinske Amerike, zemlje istočne i jugoistočne Evrope i bivšeg SSSR
- U njima se još uvek vrše promene u državnom uređenju, društvenopolitičkom i privrednom životu – zemlje u tranziciji.
- Ove zemlje imaju dobre potencijale razvoja i kvalifikovanu radnu snagu, ali organizacija rada i proizvodnja nisu dovoljno efikasni.

„Mali tigrovi“

- Neke zemlje na Dalekom istoku zbog ubrzanog razvoja, nazivaju se „mali tigrovi“. To su: Japan, Tajvan, Južna Koreja, Singapur, Hongkong
- Takođe, odskoču po stepenu ekonomskog razvoja neke države sa velikim prirodnim bogatstvima kao što su: Brazil, Meksiko, Nigerija...
a posebno zemlje izvoznice nafte.

Singapur je jedna od najbogatijih zemalja u 2017. godini.

Od zemalja Evropske Unije, na prvom mestu je Luksemburg.

Nedovoljno razvijene zemlje

- Ove zemlje raspolažu velikim prirodnim resursima i radnom snagom.
- Sporo se razvijaju zbog nedostatka kapitala, znanja i organizacije rada.
- Dohodak u njima je manji od 750 dolara po stanovniku.
- U ovu grupu spada većina afričkih zemalja- srednja i zapadna Afrika, južna i jugoistočna Azija.
- Ovde spadaju i neke „gigantske“ zemlje, kao što su: Indija, Pakistan, Indonezija, kao i neke izrazito male zemlje, kao što su: Grenada, Bahamska ostrva....

Zemlje u razvoju mogu se podeliti na četiri tipa:

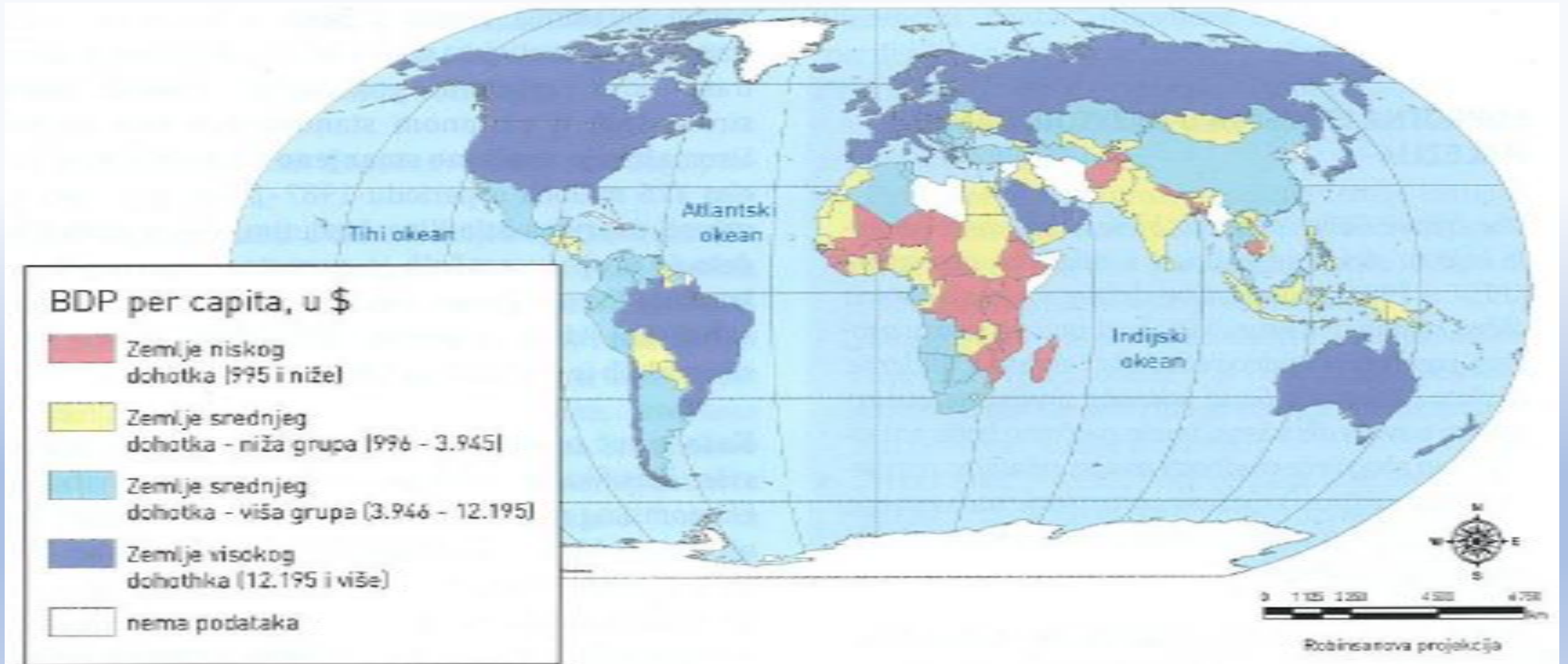
- Prvi tip su zemlje izvoznice nafte – Katar, Kuvajt, Saudijska Arabija, Ujedinjeni Arapski Emirati....ove zemlje imaju visok dohodak po stanovniku. Neke imaju razvijeni turizam- Bahamska ostrva, Fidži.
- Drugi tip su brojne agrarne zemlje- Kolumbija, Paragvaj, Urugvaj, Tunis, Panama....
- Treći tip su velike zemlje koje su zbog velikih demografskih i prirodnih potencijala privlačne za strani kapital – Indija, Pakistan, Zair, Indonezija
- Četvrti tip su najslabije razvijene zemlje – Avganistan, Bangladeš, Nepal, Etiopija, Somalija....One su siromašne prirodnim resursima a neke nemaju izlaz na more, što otežava veze sa ostalim svetom.

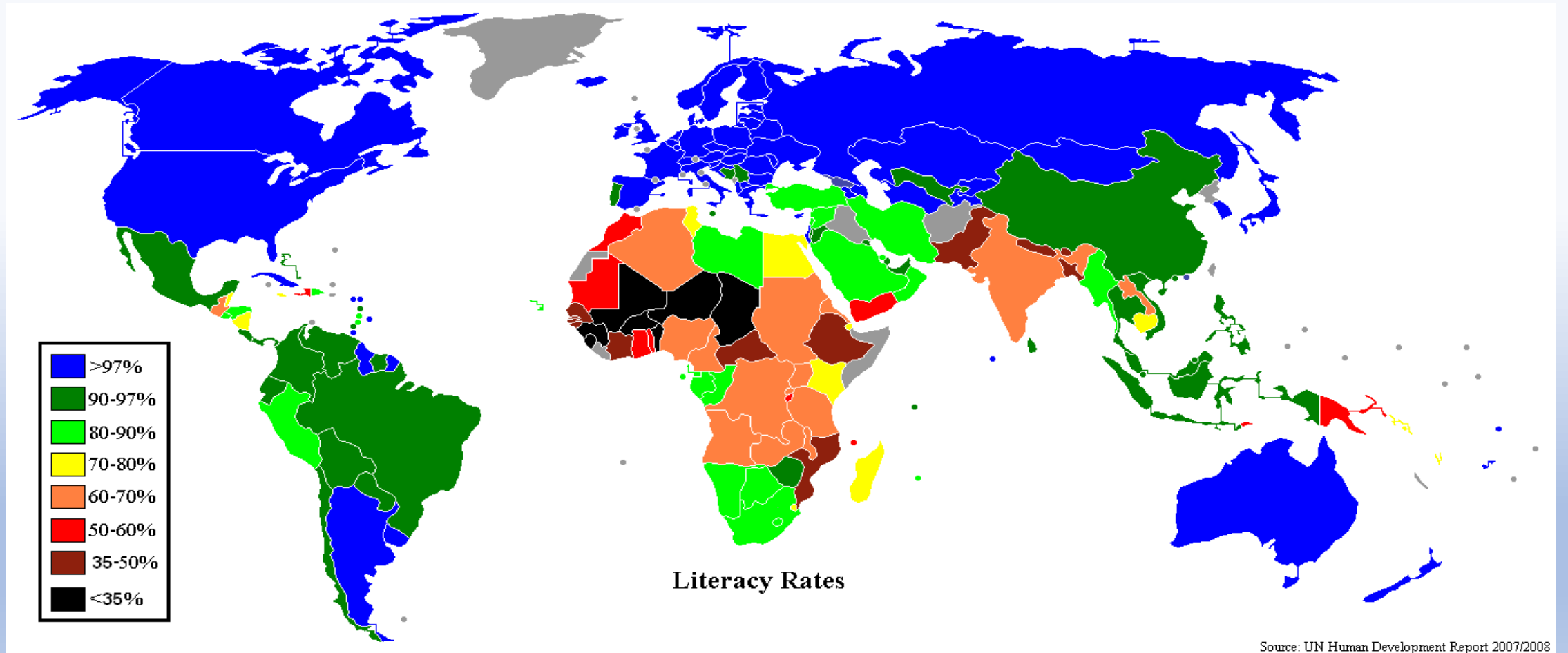
Razvijenost neke zemlje može se prikazati na osnovu:

- Bruto domaćeg proizvoda
- Bruto nacionalnog dohotka
- Indeksa društvenog razvoja
- Stepena nepismenosti
- Stepena nezaposlenosti
- Prosečnog trajanja života
- Stope infantilnog mortaliteta
- Potrošnje hrane

Klasifikacija zemalja prema stepenu ekonomskog razvoja -zemlje sa niskim, srednjim i visokim prihodom

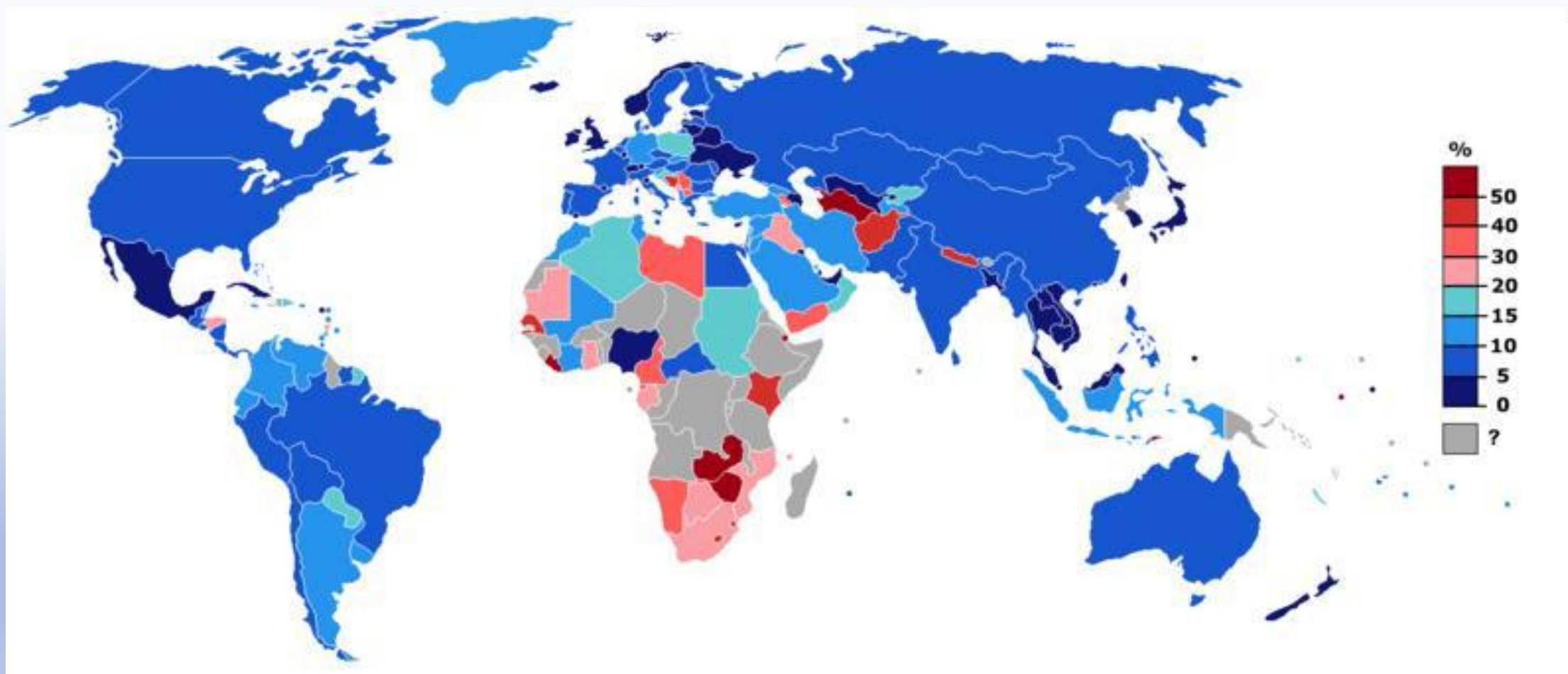

Stepen pismenosti u svetu 2008. godine

Stopa nezaposlenosti

Jedan od pokazatelja razvijenosti neke države je i način ishrane i potrošnja hrane po glavi stanovnika

SAD – razvijena zemlja

Pakistan – zemlja u razvoju

Kvalitet ishrane neke države takođe pokazuje njenu ekonomsku razvijenost

Australija

Mali

<2100 kcal/dnevno

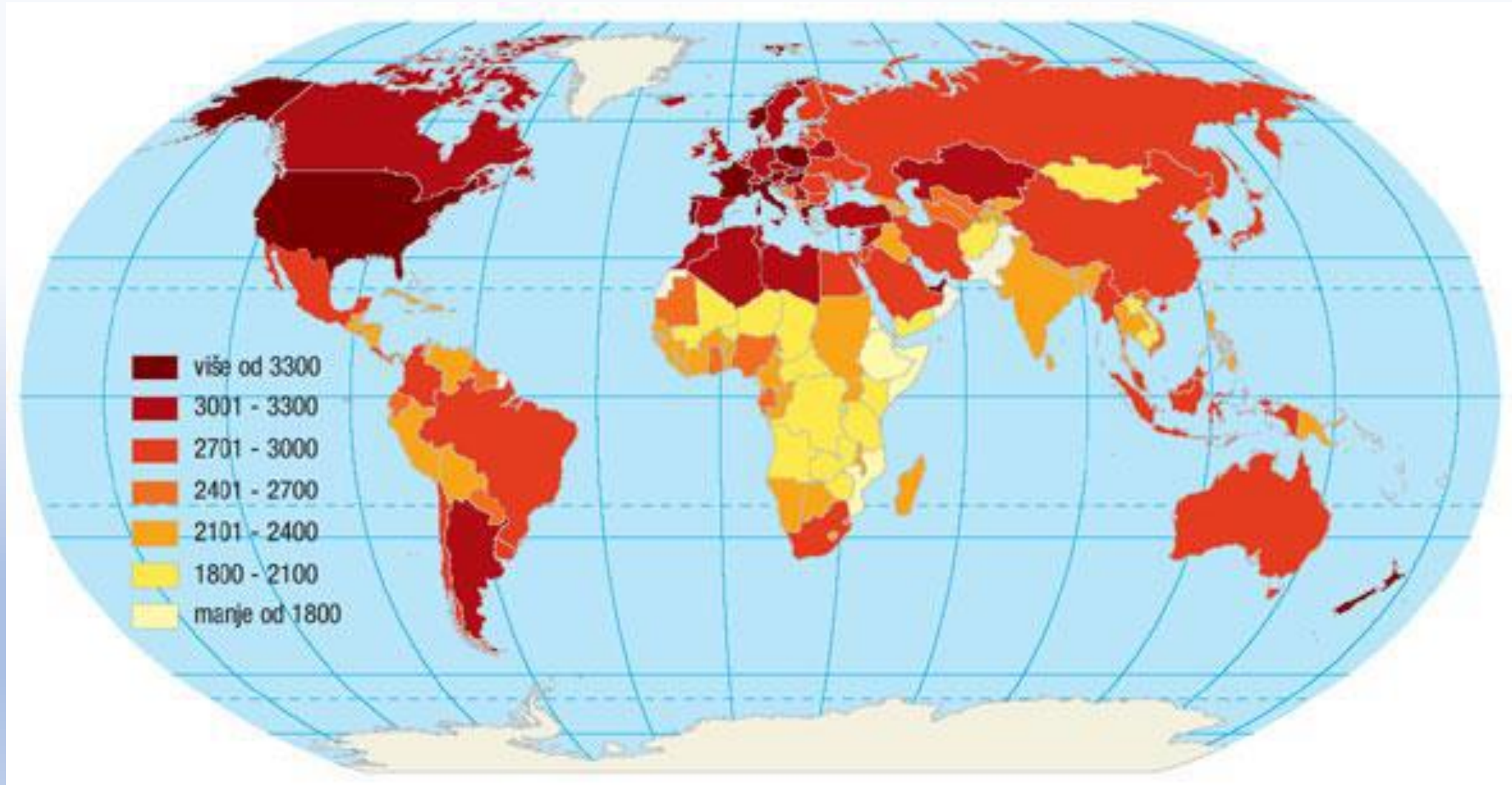
Granica uhranjenosti je 2500 kcal/dnevno!

>3300 kcal/dnevno

Potrošnja hrane po stanovniku zemalja sveta (u kilokalorijama)

ZAKLJUČAK

- Svet se neravnomerno razvija. Posledica toga je nejednak stepen privrednog razvoja.
- Razvijene zemlje izvoze industrijsku robu i izvoznici su kapitala. Veliku moć u njima koncentrišu multinacionalne kompanije.
- Nerazvijene zemlje su u podređenom položaju. Većina od njih su pretežno agrarne, uvoznice su industrijske robe i stanog kapitala.
- Zemlje u razvoju raspolažu, ali ne gospodare, sirovinama. Ključni problem zemalja u razvoju je njihova prezaduženost i nedostatak kapitala. Zajmove i kredite moraju vraćati sa kamatom. Njihov podređeni položaj kočnica je razvitka međunarodnih ekonomskih odnosa.